تازه‌های اقتصاد
دوشنبه ۲۲ تیر ۱۴۰۵ شماره ۷۳

ناترازی پنهان؛ خط قرمز نظارت بانکی

(صفحه ۳)

۵۰۰ بنگاه اقتصادی در صف واگذاری

(صفحه ۲)

از گیشه‌های ۴۷ میلیاردی تا سالن‌های خالی

جنگ پرده تئاتر را پایین کشید

در روزهای جنگ، بسیاری از کسب‌وکارها با رکود مواجه شدند؛ اما برخی مشاغل بیش از آنکه از کمبود سرمایه آسیب ببینند، از غیبت مردم ضربه خوردند. تئاتر یکی از همین حوزه‌هاست. اگر کارخانه‌ای با خاموش شدن دستگاه‌هایش متوقف می‌شود، تئاتر با خالی شدن صندلی‌های سالن از حرکت می‌ایستد. هنرهای نمایشی بیش از هر هنر دیگری به حضور مخاطب وابسته‌اند.

جنگ اخیر و فضای نااطمینانی ناشی از آن، بار دیگر آسیب‌پذیری اقتصاد تئاتر ایران را آشکار کرد؛ اقتصادی که هنوز از پیامدهای سال‌های کرونا، کاهش قدرت خرید خانوارها و افت مستمر مخاطبان به طور کامل عبور نکرده بود. در ظاهر، خسارت‌های جنگ به تئاتر شاید به اندازه صنایع بزرگ اقتصادی به چشم نیاید؛ اما پشت هر اجرای لغوشده، زنجیره‌ای از مشاغل قرار دارد؛ از بازیگران و کارگردانان گرفته تا طراحان صحنه، نور، صدا، گریم، روابط عمومی و نیروهای اجرایی سالن‌ها. هر شب اجرای از دست رفته، به معنای درآمدی است که میان ده‌ها نفر توزیع نمی‌شود.

یادداشت روز

اقتصاد، نیازمند بسته جامع اصلاحات

مهدی خوشخوی
استاد دانشگاه

سیاست‌گذاری پولی در شرایط جنگی یک نسخه واحد ندارد؛ میان کشوری که پیش از ورود به جنگ از انضباط و سلامت پولی برخوردار بوده و کشوری که با ناترازی‌ها، بی‌انضباطی‌ها و ضعف‌های ساختاری وارد شرایط جنگی می‌شود، تفاوت معناداری وجود دارد. به همین دلیل، پاسخ به این پرسش که سیاست پولی در شرایط جنگی چه الزاماتی دارد، وابسته به نقطه شروع اقتصاد است.

در مورد اقتصاد ایران، مسئله صرفاً جنگ نیست؛ بخش پولی و بانکی کشور از پیش از جنگ نیز با مشکلات بنیادین مواجه بوده و ورود به شرایط جنگی می‌تواند این مشکلات را تشدید کند. از همین رو، در چنین وضعیتی باید با احتیاط بیشتری عمل کرد؛ چراکه احتمال از دست رفتن کنترل متغیرهای پولی افزایش می‌یابد.

البته متفاوت و محتاط عمل کردن در شرایط جنگی به معنای کاهش کنترل یا افزایش تسامح نیست. برعکس، اگر پیش از شرایط جنگی رفتارهای پرریسک برخی بازیگران بخش پولی و بانکی آن‌گونه که باید تحت نظارت قرار نمی‌گرفت، در شرایط جنگی این نظارت باید شدیدتر شود. هدف این است که قدرت خلق پول و رشد پولی بیش از گذشته در خدمت نیازهای اساسی کشور قرار گیرد. اگر رشد نقدینگی در حال وقوع است، باید مراقبت کرد که این افزایش در مسیرهایی قرار نگیرد که با منافع عمومی و نیازهای کشور هم‌راستا نباشد.

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

مرز ایران-ترکیه برای واردات خودرو بازشد

دستور رئیس جمهور برای رسیدگی به مطالبات تامین‌کنندگان کالاهای اساسی

واردات برنج در ماه‌های ممنوعه آزاد شد

آمار جدید از ابربدهکاران بانکی منتشر شد

رئیس‌کل سازمان خصوصی‌سازی مطرح کرد

۵۰۰ بنگاه اقتصادی در صف واگذاری

زهره عالی پور، معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس‌کل سازمان خصوصی سازی با تأکید بر ضرورت بازتعریف نقش دولت در اقتصاد گفت: تا زمانی که حدود دخالت دولت در بخش‌های مختلف اقتصادی به‌طور شفاف مشخص نشود، بسیاری از چالش‌های اقتصاد کشور پابرجا خواهد ماند. به گفته وی، باید تعیین شود کدام فعالیت‌ها در اختیار دولت بماند و کدام بخش‌ها به بازار و بخش خصوصی واگذار شود.

وی افزود: با وجود گذشت بیش از دو دهه از ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴، همچنان در واگذاری برخی فعالیت‌ها به بخش خصوصی تردید وجود دارد. این در حالی است که در حوزه‌هایی مانند پیمانکاری و اجرای پروژه‌های عمرانی، ظرفیت لازم در بخش خصوصی ایجاد شده و ادامه تصدی‌گری دولت تنها هزینه‌ها و مسئولیت‌های آن را افزایش می‌دهد.

رئیس‌کل سازمان خصوصی‌سازی رقابت‌پذیری را در گرو شفاف شدن نقش دولت دانست و اظهار کرد: تا زمانی که حدود مداخله دولت به‌طور دقیق مشخص نشود، ایجاد رقابت واقعی در اقتصاد امکان‌پذیر نخواهد بود.

عالی‌پور همچنین با انتقاد از روند تصمیم‌گیری در برخی دستگاه‌ها گفت: در بسیاری از موارد، دیدگاه‌های کارشناسی در سطوح مدیریتی به اندازه کافی مورد بررسی قرار نمی‌گیرد و ملاحظات سیاسی بر تصمیم‌های تخصصی غلبه می‌کند.

وی تأکید کرد تصمیم‌گیری باید بر پایه گفت‌وگوی کارشناسی، تبادل نظر میان مدیران و متخصصان و اتخاذ تصمیم‌های به‌موقع انجام شود؛ زیرا حتی بهترین سیاست‌ها نیز در صورت تأخیر در اجرا، اثربخشی خود را از دست می‌دهند.

وی در پایان با اشاره به عملکرد برنامه‌های توسعه گفت: یکی از دلایل تحقق‌نیافتن بخشی از اهداف توسعه‌ای، فاصله گرفتن تصمیم‌ها از مبانی کارشناسی در ادامه فرآیند سیاست‌گذاری است؛ موضوعی که به روند توسعه کشور آسیب وارد کرده است.

چرا گواهی سپرده ارزی از نگهداری اسکناس جذاب‌تر است؟

نیما میرزایی، کارشناس بازار سرمایه، با اشاره به تصویب دستورالعمل «صدور گواهی سپرده مدت‌دار ارزی ویژه سرمایه‌گذاری خاص» از سوی هیأت عالی بانک مرکزی، این ابزار را یکی از راهکارهای مؤثر برای تأمین مالی ارزی بنگاه‌های تولیدی در شرایط محدودیت‌های بین‌المللی دانست و گفت: در شرایط تحریمی و زمانی که ارتباطات مالی بین‌المللی کشور به حداقل رسیده و عملاً امکان استفاده از فاینانس خارجی برای ورود ارز به کشور وجود ندارد، استفاده از ظرفیت منابع ارزی موجود در داخل کشور می‌تواند یکی از مسیرهای راهگشا برای تأمین مالی طرح‌های توسعه‌ای، بازسازی واحدهای تولیدی و همچنین تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌ها باشد.

> **" تصویب دستورالعمل صدور گواهی سپرده مدت‌دار ارزی ویژه سرمایه گذاری خاص یکی از راهکارهای موثر در تامین مالی ارزی در شرایط محدودیتهای بین المالی است "**

وی افزود: البته بانک مرکزی در کنار این ابزار، برنامه‌های دیگری نیز برای تجهیز منابع ارزی در دست اجرا دارد که از جمله آنها می‌توان به صندوق‌های سرمایه‌گذاری ارزی اشاره کرد که با هدایت بانک مرکزی و از طریق بازار سرمایه در حال عملیاتی شدن هستند. مجموعه این ابزارها می‌توانند بخشی از نیاز تأمین مالی ارزی بنگاه‌های اقتصادی، به‌ویژه صنایع ارزآور را برطرف کنند.

میرزایی در پاسخ به این پرسش که ممنوعیت تبدیل ارز حاصل از گواهی سپرده به ریال تا چه اندازه می‌تواند بر استقبال سرمایه‌گذاران از این ابزار اثرگذار باشد، اظهار کرد: یکی از مهم‌ترین نقاط قوت این دستورالعمل، ممنوعیت تبدیل ارز حاصل از گواهی به ریال است؛ زیرا این موضوع باعث می‌شود منابع ارزی جذب‌شده دقیقاً در همان مسیری که برای آن پیش‌بینی شده، یعنی تأمین مالی ارزی طرح‌های مشخص سرمایه ثابت یا سرمایه در گردش، مورد استفاده قرار گیرد و از انحراف منابع جلوگیری شود.

وی ادامه داد: اگر امکان تبدیل این منابع به ریال وجود داشت، بخشی از فلسفه طراحی این ابزار از بین می‌رفت و علاوه بر ایجاد نگرانی درباره حفظ ارزش منابع، می‌توانست ریسک‌هایی را نیز برای نظام بانکی و فرآیند اجرای این ابزار ایجاد کند؛ بنابراین طبیعی بود که بانک مرکزی چنین محدودیتی را در دستورالعمل لحاظ کند تا منابع ارزی جمع‌آوری‌شده مستقیماً در خدمت تولید، توسعه و افزایش ظرفیت بنگاه‌های اقتصادی قرار گیرد. در واقع، این منابع از ابتدا برای اجرای یک طرح مشخص جذب می‌شوند و تا پایان همان مسیر نیز باید در خدمت همان پروژه باقی بمانند؛ موضوعی که شفافیت مصرف منابع را افزایش می‌دهد.

کدام شرکت‌های دارویی بیشترین رشد ماهیانه را کسب کرده‌اند؟

گروه دارو یکی از گروه‌های بزرگ بازار سرمایه از نظر تعداد شرکت‌ها محسوب می‌شود. در گروه دارو ۴۳ شرکت فعال هستند که گزارش‌های خود را در سامانه کدال افشا می‌کنند.

در ماه‌های اخیر شاهد افزایش نرخ دارو بوده‌ایم، این موضوع موجب شده تا درآمد شرکت‌های دارویی افزایش یابد و افزایش درآمد این شرکت‌ها جذابیت برای خرید سهام این گروه را در بین فعالان بازار سرمایه افزایش داده است.

در جدول زیر رشد درآمد شرکت‌های دارویی را خرداد سال ۱۴۰۵ را نسبت به ماه قبل مورد بررسی قرار داده‌ایم. طبق داده‌های جدول نماد «دسانکو» با رشد ۲۰۹ درصدی بیشترین رشد درآمد را در خرداد سال جاری نسبت به ماه قبل داشته است.

در رتبه‌های بعد نمادهای «بیوتیک» و «دیران» قرار دارد. در پایین این جدول نماد «پخش» قرار دارد کمترین رشد درآمد را در خرداد سال جاری نسبت به ماه قبل کسب کرده است. به عبارت دیگر این شرکت در طی این مدت ۱۵ درصد کاهش رشد درآمد را تجربه کرده است. در رتبه‌های بعدی پایین جدول نمادهای «هجرت» و «دکپسول» قرار دارد.

ردیف	سهم	درآمد نسبت به ماه قبل
1	دسانکو	209%
2	بیوتیک	160%
3	دیران	150%
4	دپارس	101%
5	کیمازی	72%
6	داترا	65%
7	داسوه	62%
8	داوه	53%
9	دکیمی	50%
10	دلقما	46%
11	دالبر	46%
12	دروز	43%
13	درازک	41%
14	دتولید	39%
15	کاسپین	39%
16	دبالک	35%
17	ددانا	34%
18	دشیمی	32%
19	درهآور	30%
20	دلر	28%
21	دابور	24%
22	دفارا	22%
23	دجابر	20%
24	کی بی سی	18%
25	دسینا	17%
26	دقاضی	16%
27	دارو	16%
28	دزاگرس	14%
29	دسبحان	12%
30	دکوثر	11%
31	دتماد	9%
32	دامین	8%
33	دعبید	6%
34	دشیری	6%
35	ددام	5%
36	ریشمک	0%
37	درازی	0%
38	دزهراوی	-0%
39	دفرا	-2%
40	دتوزیع	-4%
41	دکپسول	-5%
42	هجرت	-7%
43	پخش	-15%

ناترازی پنهان؛ خط قرمز نظارت بانکی

سید محمدرضا رضوی عراقی؛ کارشناس پولی و بانکی؛ با تاکید بر اینکه نسبت کفایت سرمایه یکی از مهم‌ترین شاخص‌های سنجش سلامت بانک‌ها در سطح بین‌المللی محسوب می‌شود، اظهار کرد: هرچند این نسبت می‌تواند تصویری از وضعیت بانک ارائه دهد، اما به تنهایی برای تشخیص ناترازی بانک‌ها کافی نیست و لزوما نمی‌توان از بهبود آن، نبود ناترازی را نتیجه‌گیری کرد.

وی اظهار کرد: نسبت کفایت سرمایه از تقسیم سرمایه نظارتی بانک بر دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری، عملیاتی و بازار به دست می‌آید و از این منظر به‌عنوان نبض سلامت بانک شناخته می‌شود؛ اما اینکه این نسبت تا چه اندازه می‌تواند وضعیت ناترازی بانک را منعکس کند، موضوعی است که نیازمند بررسی دقیق‌تر است.

رضوی عراقی افزود: ناترازی بانک‌ها معمولا ریشه‌های ساختاری دارد که بخشی از این ریشه‌ها در صورت‌های مالی قابل مشاهده است و استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی می‌توانند آثار آن را مشاهده کنند، اما بخش دیگری از عوامل ناترازی در قالب موضوعاتی همچون ضعف حاکمیت شرکتی، ضعف مدیریت، ناکارآمدی مدل کسب‌وکار بانک و سایر عوامل ساختاری بروز می‌کند که آثار آنها لزوما به‌صورت مستقیم در صورت‌های مالی قابل مشاهده نیست.

این کارشناس پولی و بانکی ادامه داد: موضوع مهم دیگر، وجود ناترازی پنهان در صورت‌های مالی است در برخی موارد تنها بخشی از این ناترازی از طریق شاخص‌هایی مانند زیان انباشته یا نسبت بالای مطالبات غیرجاری قابل مشاهده است، اما بخش قابل توجهی از آن ممکن است در نسبت کفایت سرمایه منعکس نشود یا انعکاس آن بسیار محدود باشد.

بازار آمریکا در انتظار سیگنال ژوئیه است

آزمون همزمان وارش و تورم

کوین وارش، رئیس جدید فدرال رزرو، خود را برای نخستین حضورش در کنگره آماده می‌کند؛ حضوری که همزمان با انتشار تازه‌ترین آمار تورم آمریکا می‌تواند بر انتظارات بازار از تصمیم سیاست‌گذاران پولی در نشست ژوئیه اثرگذار باشد.

پیش از جلسه استماع کمیته خدمات مالی مجلس نمایندگان آمریکا که صبح سه‌شنبه به وقت واشنگتن برگزار می‌شود، اداره آمار کار آمریکا گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) ماه ژوئن را منتشر خواهد کرد. وارش نیز روز چهارشنبه، اندکی پس از انتشار شاخص قیمت تولیدکننده (PPI)، در کمیته‌ای در مجلس سنا حاضر خواهد شد.

در همین زمینه اقتصاددانان به بلومبرگ گفتند، پیش‌بینی می‌کنند هر دو گزارش از کاهش نسبی

فشارهای تورمی پس از افزایش قیمت‌ها در فاصله مارس تا مه حکایت داشته باشند.

کاهش اخیر قیمت بنزین احتمالاً باعث شده شاخص قیمت مصرف‌کننده نخستین کاهش ماهانه خود را از زمان همه‌گیری کرونا در سال ۲۰۲۰ ثبت کند. با این حال، انتظار می‌رود شاخص قیمت تولیدکننده همچنان از تداوم فشارهای تورمی در مراحل اولیه زنجیره تولید خبر دهد؛ زیرا آثار شوک انرژی ناشی از جنگ ایران همچنان به اقتصاد آمریکا منتقل می‌شود. همچنین پیش‌بینی می‌شود نرخ تورم سالانه شاخص هسته تولیدکننده، که اقلام غذا و انرژی را حذف می‌کند، از ۴.۹ درصد به ۵.۲ درصد افزایش یابد.

در هفته پیش‌رو، چندین مقام ارشد فدرال رزرو نیز سخنرانی خواهند کرد؛ موضوعی که نشان می‌دهد دوره سکوت این نهاد پس از آغاز ریاست وارش رو به پایان است.

از مهم‌ترین برنامه‌ها می‌توان به سخنرانی کریستوفر والر در روز دوشنبه، اظهارات جان ویلیامز و لیزا کوک در روز چهارشنبه و همچنین سخنرانی فیلیپ جفرسون، لوری لوگان و جف اشمید در روز پنج‌شنبه اشاره کرد.

ضعف تقاضای داخلی در دومین اقتصاد بزرگ جهان

رشد قیمت‌های مصرف‌کننده در چین طی ماه ژوئن کمتر از انتظار بازار بود، در حالی که شاخص قیمت تولیدکننده با افزایش هزینه‌های انرژی و مواد اولیه به بالاترین سطح خود در نزدیک به چهار سال گذشته رسید؛ موضوعی که از تداوم ضعف تقاضای داخلی در دومین اقتصاد بزرگ جهان حکایت دارد.

بر اساس آمار منتشرشده از سوی اداره ملی آمار چین، شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) در ژوئن نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱ درصد افزایش یافت. این رقم کمتر از پیش‌بینی ۱.۱ درصدی اقتصاددانان در نظرسنجی رویترز و همچنین پایین‌تر از رشد ۱.۲ درصدی ثبت‌شده در ماه مه است.

تورم هسته که قیمت مواد غذایی و انرژی را از محاسبات حذف می‌کند، نیز در ژوئن ۱ درصد افزایش یافت؛ در حالی که این شاخص در ماه مه رشد ۱.۱ درصدی را ثبت کرده بود. همچنین قیمت مواد غذایی نسبت به سال گذشته ۱.۶ درصد کاهش یافت که اندکی بهتر از افت ۱.۷ درصدی ماه قبل است.

در مقابل، شاخص قیمت تولیدکننده (PPI) با رشد ۴.۱ درصدی نسبت به ژوئن سال گذشته، مطابق پیش‌بینی تحلیلگران افزایش یافت و از رشد ۳.۹ درصدی ماه مه فراتر رفت.

چرا مسیر شمالی هرمز جذاب‌تر است؟

بحث بر سر تردد در تنگه هرمز دیگر فقط یک مناقشه امنیتی یا سیاسی نیست؛ این موضوع به یکی از حساس‌ترین پرونده‌های اقتصاد انرژی و لجستیک دریایی جهان تبدیل شده است و در این میان هر تصمیم درباره انتخاب مسیر عبور، مستقیما بر زمان سفر، هزینه سوخت، هزینه بیمه، قابلیت برنامه‌ریزی برای تحویل بار و حتی ریسک توقف یا بازگشت کشتی‌ها اثر می‌گذارد.

اگرچه در ماه‌های اخیر مسیر جنوبی در آب‌های عمان به‌عنوان راه‌حل اضطراری مطرح شده، بررسی دقیق اسناد دریایی و گزارش‌های بین‌المللی نشان می‌دهد که مسیر شمالی، در نزدیکی آب‌های ایران، از منظر عملیاتی و اقتصادی مزیت‌های قابل توجهی دارد؛ در مقابل، مسیر جنوبی با محدودیت ظرفیت، آسیب‌پذیری امنیتی و ابهام در پایداری روبه‌رو است.

تنگه هرمز یکی از اصلی‌ترین گلوگاه‌های انرژی جهان است. گزارش رسمی اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA) نشان می‌دهد جریان نفت از هرمز در چهار فصل ۲۰۲۵ به‌ترتیب ۲۰.۴، ۲۰.۲، ۲۰.۵ و ۲۰.۷ میلیون بشکه در روز بوده است؛ آماری که اهمیت پایدار این تنگه را در تجارت جهانی انرژی تأیید می‌کند.

ویدیو

